

ปัจจัยที่อาจยังผลต่อแบบแผนการสืบมรดกในอุคมคติ

การศึกษาเกี่ยวกับแบบแผนการสืบมรดกนั้น ยังมีได้มีผู้ใดศึกษาโดยตรงมาก่อน แต่มีการศึกษาบางเรื่องที่เราคาดพิงไปถึงแบบแผนการสืบมรดกอยู่บ้าง ซึ่งส่วนมากรายงานว่าแบบแผนการสืบมรดกของคนไทยเป็นแบบแบ่งให้บุตรทุกคนเท่ากัน การศึกษาครั้งนี้มุ่งสนใจที่จะศึกษาแบบแผนการสืบมรดกและปัจจัยต่าง ๆ อันอาจจะยังผลต่อแบบแผนการสืบมรดกของประชากรในเขตชนบทไทย ทั้งนี้เพราะการสืบมรดกเป็นเรื่องของการสืบทอดกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินของคนรุ่นอายุหนึ่งให้แก่กรุ่นอายุหนึ่ง ทรัพย์สินที่สำคัญก็คือที่ดิน เพราะเป็นส่วนประกอบสำคัญในการทำเกษตรกรรม

แต่การศึกษาครั้งนี้ไม่อาจกระทำได้อย่างครบถ้วนสมบูรณ์ เนื่องจากมีข้อจำกัดหลายประการเกี่ยวกับข้อมูล เพราะโครงการวิจัยต่อเนื่องระยะยาว เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทางประชากร เศรษฐกิจ และสังคม มีจุดประสงค์จะเก็บข้อมูลเป็นเรื่องทั่วไป มิใช่เก็บข้อมูลเพื่อการศึกษาเรื่องแบบแผนการสืบมรดกโดยตรง ข้อจำกัดของการศึกษาค้างนี้จึงมีอยู่หลายประการ ดังจะได้อธิบายถึงต่อไป

ประการแรก ในคำถามเกี่ยวกับแบบแผนการสืบมรดก และการได้รับส่วนแบ่งในมรดกนั้นเป็นการถามแบบรวม ๆ ไม่แยกว่าได้รับมรดกเป็นทรัพย์สินอะไรบ้าง และได้มามูลค่าเป็นเท่าไร เป็นต้น ดังนั้นเราจึงไม่อาจทราบรายละเอียดต่าง ๆ ของการสืบมรดกได้

ประการที่สอง เนื่องจากการศึกษาค้างนี้ศึกษาจากข้อมูลที่มีอยู่แล้วของโครงการวิจัยต่อเนื่องระยะยาวฯ ซึ่งเป็นการเก็บข้อมูลทั่ว ๆ ไปตั้งแต่ที่กล่าวแล้ว ดังนั้นข้อมูลส่วนใหญ่ที่เกี่ยวกับลักษณะทางเศรษฐกิจและสังคมของผู้ที่ได้รับมรดก จึงขาดไปมิอาจนำมาศึกษาได้ แนวการศึกษาค้างนี้จึงหันมามุ่งสนใจศึกษาถึงแบบแผนการสืบมรดกในอุคมคติของหัวหน้าครัวเรือนที่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม การศึกษาแบบแผนการสืบมรดกในอุคมคตินี้อย่างน้อยก็พอจะทำให้เป็นแนวทางที่จะเข้าใจแบบแผนทั่วไปของการสืบมรดกของประชากรในเขตชนบท

ประการที่สาม คำถามเกี่ยวกับแบบแผนการสืบมรดกในอุดมคตินั้น อาจเป็นเรื่องที่ผู้ให้สัมภาษณ์มิได้เคยคิดมาก่อน โดยเฉพาะอย่างยิ่งสำหรับผู้ให้สัมภาษณ์ที่อายุน้อยซึ่งยังอีกนานกว่าจะถึงเวลาที่จะต้องแบ่งมรดกให้แก่ทายาทจริง ๆ ข้อมูลที่ได้มาจึงอาจไม่ตรงกับทัศนคติที่แท้จริงของเขา คำตอบที่ได้รับจึงไม่มีแนวโน้มที่แน่นอน ด้วยเหตุนี้จึงอาจมีผลกระทบต่อการศึกษาครั้งนี้ ทำให้ข้อมูลที่มีอยู่ไม่อาจแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ของปัจจัยต่าง ๆ ที่มีต่อแบบแผนการสืบมรดกในอุดมคติได้

ประการที่สี่ การนิยามศัพท์คำว่า "การแบ่งมรดกแบบเท่า ๆ กัน" อาจไม่เฉพาะเจาะจงพอ การแบ่งมรดกแบบเท่ากัน อาจจะหมายถึงความเท่ากันในแง่ปริมาณ หรือในแง่คุณภาพก็ได้ อย่างเช่น การแบ่งมรดกให้บุตร ๒ คน คนหนึ่งให้ที่ดิน ๓๐ ไร่ อีกคนหนึ่งให้เพียง ๓ ไร่ ผู้ให้สัมภาษณ์บางคนอาจถือว่าเป็นการแบ่งมรดกแบบไม่เท่ากัน เพราะเปรียบเทียบขนาดของที่ดินเป็นสำคัญ แต่ผู้ให้สัมภาษณ์บางคนอาจจะถือว่าเป็นการแบ่งมรดกแบบให้เท่ากันก็ได้ เพราะถือเรื่องประโยชน์ที่จะได้รับเป็นสำคัญ คือ ที่ดิน ๓ ไร่ นี้ อาจจะเป็นสวนมะพร้าวที่เก็บผลประโยชน์ได้ทันที ในขณะที่ที่ดิน ๓๐ ไร่ ยังไม่ได้บุกเบิก การแบ่งมรดกแบบเท่ากันตามทัศนะของผู้ให้สัมภาษณ์จึงอาจแตกต่างกัน ความแตกต่างนี้เองอาจมีผลกระทบต่อผลของการศึกษาครั้งนี้ได้

จากข้อจำกัดของข้อมูลดังที่กล่าวมานี้ อาจเป็นปัจจัยสำคัญที่มีผลให้การศึกษานี้เป็นอย่างไรก็ตาม การศึกษานี้ก็มีลักษณะบางอย่างที่น่าสนใจดังจะได้พิจารณาเป็นเรื่อง ๆ ไป

- ก. ปัจจัยทางประชากร ปัจจัยทางประชากรอาจเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับแบบแผนการสืบมรดกในอุดมคติของเกษตรกร ปัจจัยที่นำมาศึกษาในครั้งนี้ ได้แก่
 - ๑. จำนวนบุตรที่มีชีวิตในปัจจุบัน ผู้ที่มีบุตรจำนวนน้อย อาจจะมีทัศนคติที่จะแบ่งมรดกให้บุตรทุกคนเท่ากันไต่มามากกว่าผู้ที่มีบุตรจำนวนมาก ผลการศึกษาที่ได้แสดงไว้ในตารางที่ ๑๗ พบว่า เมื่อพิจารณาจำนวนบุตรที่มีชีวิตอยู่ในปัจจุบัน ซึ่งเป็นตัวแปรสำคัญ ไม่ปรากฏว่าก่อให้เกิดความแตกต่างในเรื่องแบบแผนการสืบมรดกในอุดมคติ แต่มีแนวโน้มว่า

ตารางที่ ๑๗

อัตราส่วนร้อยละของหัวหน้าครัวเรือนที่มีแบบแผนการสืบมรดกในอุดมคติเป็นแบบแบ่งให้บุตรทุกคนเท่ากัน
จำแนกตามอายุ และจำนวนบุตรที่มีชีวิตในปัจจุบัน

จำนวนบุตรที่มีชีวิตในปัจจุบัน	ทุกอายุ	๒๐ - ๒๙	๓๐ - ๓๙	๔๐ - ๔๙	๕๐ - ๕๙	๖๐ +
ไม่มี	๕๔.๙ (๕๑)	๖๖.๓(๑๕)	๕๓.๓ (๑๕)	๖๖.๓ (๙)	๑๔.๓ (๓)	๖๐.๐ (๕)
๑ - ๓ คน	๖๔.๓(๓๐๐)	๖๐.๐(๙๐)	๖๓.๐(๑๑๒)	๖๖.๒ (๔๕)	๖๑.๐(๔๑)	๕๐.๐(๑๒)
๔ - ๖ คน	๖๖.๔(๓๐๗)	๗๕.๐(๑๒)	๖๙.๐(๑๑๖)	๖๔.๑(๑๐๓)	๖๒.๓(๕๙)	๗๖.๕(๑๗)
๗ คนและมากกว่า	๖๙.๓(๑๘๕)	-	๖๒.๕ (๒๔)	๗๕.๖ (๘๖)	๖๕.๖(๖๑)	๖๔.๓(๑๔)
ไม่ทราบ	๗๒.๔ (๙๒)	๖๐.๐ (๕)	๗๘.๖ (๒๘)	๘๕.๓(๒๑)	๖๗.๙(๒๘)	๖๐.๐(๑๐)

ไม่ทราบอายุ ๓ ราย

จำนวนตัวอย่างทั้งสิ้น ๙๓๘ ราย

ผู้ที่ไม่มีบุตรที่มีชีวิตในปัจจุบันจำนวนมากกลับมีแบบแผนการสืบมรดกในอุดมคติเป็นแบบแบ่งให้บุตรทุกคนเท่ากัน เป็นอัตราส่วนรอยสูงกว่าผู้ที่มีบุตรจำนวนน้อยเล็กน้อย และเมื่อเปรียบเทียบผู้ที่มีบุตรและไม่มีปรากฏว่าแบบแผนการสืบมรดกในอุดมคติแตกต่างกันอย่างเห็นได้ชัดคือ ผู้ที่ไม่มีบุตรที่มีชีวิตในปัจจุบันเลย มีแบบแผนการสืบมรดกในอุดมคติเป็นแบบแบ่งใหญ่บุตรทุกคนเท่ากัน รอยละ ๕๔.๘ ในขณะที่ผู้ที่มีบุตรที่มีชีวิตในปัจจุบันจำนวนมากกว่า ๗ คนขึ้นไป มีแบบแผนการสืบมรดกแบบนี้ รอยละ ๖๘.๗

อย่างไรก็ตาม ถ้านำตัวแปรด้านอายุของหัวหน้าครัวเรือนมาพิจารณาประกอบด้วยกัน พบว่า มีเพียงกลุ่มอายุเดียวที่ผู้ที่มีบุตรที่มีชีวิตในปัจจุบันจำนวนน้อยมีแบบแผนการสืบมรดกในอุดมคติแตกต่างกัน กล่าวคือ เกษตรกรที่อายุ ๕๐ - ๕๙ ปี ที่ไม่มีบุตรที่มีชีวิตเลย จะมีแบบแผนการสืบมรดกในอุดมคติเป็นแบบแบ่งใหญ่บุตรทุกคนเท่ากัน รอยละ ๑๔.๓ ส่วนเกษตรกรในกลุ่มอายุที่มีบุตรที่มีชีวิตในปัจจุบันมากกว่า ๗ คนขึ้นไป มีแบบแผนการสืบมรดกแบบแบ่งใหญ่บุตรทุกคนเท่ากัน รอยละ ๖๕.๖

๒. จำนวนสมาชิกในครัวเรือน จากตารางที่ ๑๔ ปรากฏว่า เมื่อพิจารณาโดยไม่คำนึงถึงอายุของหัวหน้าครัวเรือนนั้น จำนวนสมาชิกในครัวเรือนไม่ก่อให้เกิดความแตกต่างในแบบแผนการสืบมรดกในอุดมคติ แต่มีแนวโน้มว่าหัวหน้าครัวเรือนที่มีสมาชิกในครัวเรือนจำนวนมาก จะมีแบบแผนการสืบมรดกในอุดมคติเป็นแบบแบ่งใหญ่บุตรทุกคนเท่ากัน เป็นอัตราส่วนรอยที่สูงกว่าหัวหน้าครัวเรือนที่มีสมาชิกในครัวเรือนจำนวนน้อย

เมื่อนำตัวแปรด้านอายุมาพิจารณาประกอบพบว่า ไม่มีความแตกต่างกันในด้านแบบแผนการสืบมรดกในอุดมคติ และมีเพียงสองกลุ่มอายุเท่านั้นที่จำนวนสมาชิกในครัวเรือนก่อให้เกิดความแตกต่างในแบบแผนการสืบมรดก คือ กลุ่มอายุ ๒๐ - ๒๙ ปี และ ๕๐ - ๕๙ ปี แต่ทั้งสองกลุ่มอายุมีทิศทางของความสัมพันธ์เป็นตรงกันข้ามกัน

๓. ประสบการณ์ในการย้ายถิ่น ในการพิจารณาเฉพาะประสบการณ์ในการย้ายถิ่นโดยไม่คำนึงอายุ พบแต่เพียงแนวโน้มว่า ผู้ไม่เคยย้ายถิ่นมีแบบแผนการสืบมรดกในอุดมคติแบบแบ่งใหญ่บุตรทุกคนเท่ากันเป็นอัตราส่วนรอยที่สูงกว่าผู้ที่เคยย้ายถิ่น และเมื่อพิจารณาอายุ

ตารางที่ ๑๘

อัตราส่วนร้อยละของหัวหน้าครัวเรือนที่มีแบบแผนการสืบมรดกเป็นแบบแบ่งให้บุตรทุกคนเท่ากัน จำแนกตามอายุ และจำนวนสมาชิกในครัวเรือน

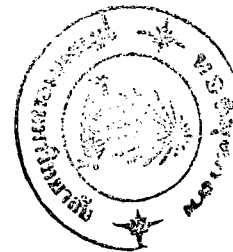
จำนวนสมาชิกในครัวเรือน	ทุกอายุ	๒๐ - ๒๙	๓๐ - ๓๙	๔๐ - ๔๙	๕๐ - ๕๙	๖๐ +
๑ - ๒ คน	๖๐.๖ (๓๓)	๗๕.๐ (๘)	๖๒.๕ (๘)	ก* (๓)	๑๖.๗ (๖)	๗๕.๐ (๘)
๓ - ๔ คน	๖๒.๔ (๑๗๘)	๖๕.๔ (๕๒)	๖๓.๘ (๔๗)	๕๘.๓ (๒๗)	๕๒.๘ (๓๔)	๗๒.๒ (๑๘)
๕ - ๖ คน	๖๕.๒ (๒๘๐)	๖๓.๘ (๔๗)	๖๕.๑ (๑๐๓)	๖๘.๑ (๕๕)	๖๘.๑ (๖๔)	๖๑.๘ (๒๑)
๗ - ๘ คน	๖๖.๘ (๒๖๕)	๓๕.๓ (๑๗)	๗๓.๕ (๘๘)	๖๗.๑ (๘๕)	๖๓.๒ (๕๗)	๗๕.๐ (๘)
๙ คนและมากกว่า	๖๗.๑ (๒๒๒)	๖๓.๖ (๑๑)	๖๐.๐ (๕๐)	๗๒.๖ (๑๐๒)	๗๒.๖ (๕๑)	๑๒.๕ (๘)

ก* จำนวนตัวอย่างน้อยกว่า ๕ ราย

ไม่ทราบอายุ ๓ ราย

ไม่ทราบจำนวนสมาชิกในครัวเรือน - ราย

จำนวนตัวอย่างทั้งสิ้น ๘๘๑ ราย

ตารางที่ ๑๘

อัตราส่วนร้อยละของหัวหน้าครัวเรือนที่มีแบบแผนการสืบมรดกในอุดมคติเป็นแบบแบ่งให้บุตรทุกคนเท่ากัน
จำแนกตามอายุและประสบการณ์ในการขายที่ดิน

ประสบการณ์ในการขายที่ดิน	ทุกอายุ	๒๐ - ๒๙	๓๐ - ๓๙	๔๐ - ๔๙	๕๐ - ๕๙	๖๐ +
ไม่เคยขาย	๓๙.๓ (๔๐๓)	๓๕.๔ (๕๓)	๓๙.๔ (๑๓๑)	๔๕.๑ (๑๑๔)	๔๑.๐ (๘๕)	๕๖.๓ (๑๖)
เคยขาย	๓๕.๐ (๔๓๒)	๔๑.๖ (๔๘)	๓๕.๘ (๑๓๒)	๓๖.๙ (๑๑๓)	๖๖.๓ (๘๘)	๘๐.๖ (๓๖)

ไม่ทราบอายุ ๓ ราย

ไม่ทราบประสบการณ์ในการขายที่ดิน ๑๕๓ ราย

จำนวนตัวอย่างทั้งสิ้น ๙๙๑ ราย

ประกอบด้วย พบว่า มีสามกลุ่มอายุที่ปรากฏว่ามีแนวโน้มดังกล่าว และที่น่าสังเกต คือ ผู้ที่มีอายุ ๖๐ ปี ขึ้นไปที่ไม่เคยย้ายถิ่นกลับมีแบบแผนการสืบมรดกแบบแบ่งใหญ่ตรทุกคนเท่ากัน ค่ากว่าผู้เคยย้ายถิ่นอย่างสำคัญ คือ รอยละ ๕๖.๓ และ รอยละ ๘๐.๖ (ตารางที่ ๑๕)

ข. ปัจจัยทางเศรษฐกิจ

๑. การมีสมาชิกในครัวเรือนไปทำงานอื่นที่มีรายได้ จากตารางที่ ๒๐ แสดงให้เห็นว่า ไม่มีความแตกต่างในแบบแผนการสืบมรดกในอุดมคติไม่ว่าจะพิจารณาเฉพาะการที่สมาชิกในครัวเรือนไปทำงานอื่นมีรายได้ หรือเมื่อนำอายุมาพิจารณาด้วยก็ตาม แม้ว่าจากข้อมูลจะแสดงว่าหัวหน้าครัวเรือนที่มีสมาชิกในครัวเรือนไปทำงานอื่นที่มีรายได้จะปรากฏว่ามีแบบแผนการสืบมรดกในอุดมคติแบบแบ่งใหญ่ตรทุกคนเท่ากัน เป็นอัตราส่วนร้อยละสูงกว่าหัวหน้าครัวเรือนที่ไม่มีสมาชิกในครัวเรือนไปทำงานอื่นที่มีรายได้ กล่าวคือ รอยละ ๖๖.๑ และ รอยละ ๖๕.๓ ซึ่งต่างกันน้อยมากจนไม่อาจถือได้ว่าเป็นความแตกต่าง

๒. ฐานะทางเศรษฐกิจ ถ้าพิจารณาเฉพาะฐานะทางเศรษฐกิจ พบว่าไม่ได้ก่อให้เกิดความแตกต่างในแบบแผนการสืบมรดกในอุดมคติแต่มีเพียงแนวโน้มว่า ผู้ที่ฐานะยากจนจะมีแบบแผนการสืบมรดกในอุดมคติเป็นแบบแบ่งใหญ่ตรทุกคนเท่ากันเป็นอัตราส่วนร้อยละที่ต่ำกว่าผู้ที่มีฐานะดีเล็กน้อย คือ รอยละ ๖๔.๕ สำหรับผู้มีฐานะยากจน และ รอยละ ๖๗.๖ สำหรับผู้มีฐานะดี

และเมื่อพิจารณาคำอายุประกอบพบว่าฐานะทางเศรษฐกิจ ก่อให้เกิดความแตกต่างของแบบแผนการสืบมรดกในอุดมคติเพียงสามกลุ่มอายุ และที่น่าสังเกตคือ ผู้ที่อายุ ๖๐ ปีขึ้นไป และมีฐานะยากจนต้องการแบ่งมรดกใหญ่ตรทุกคนเท่ากันมากกว่าผู้มีฐานะดี ทั้งนี้อาจจะเนื่องมาจากผู้มีฐานะดีมีจำนวนตัวอย่างน้อยเพียง ๖ รายเท่านั้น (ตารางที่ ๒๑)

๓. การมีหนี้สิน ตารางที่ ๒๒ แสดงให้เห็นว่า ภาวะหนี้ไม่ได้ทำให้มีความแตกต่างในแบบแผนการสืบมรดกในอุดมคติไม่ว่าจะพิจารณาเฉพาะปัจจัยด้านภาวะหนี้สิน หรือจะนำอายุมาพิจารณาด้วยก็ตาม แต่อย่างไรก็ตาม ปรากฏว่ามีแนวโน้มที่แน่นอน คือ ผู้

ตารางที่ ๒๐

อัตราส่วนร้อยละของหัวหน้าครัวเรือนที่มีแบบแผนการดื่มมรดกเป็นแบบแบ่งใหญ่หรือทุกคนเท่ากัน
จำแนกตามอายุ และการมีสมาชิกในครัวเรือนไปทำงานอื่นที่มีรายได้

การมีสมาชิกในครัวเรือน ไปทำงานอื่นที่มีรายได้	ทุกอายุ	๒๐ - ๒๔	๓๐ - ๓๔	๔๐ - ๔๔	๕๐ - ๕๔	๖๐ +
ไม่มี	๖๕.๓(๘๑๓)	๖๒.๕(๑๒๐)	๖๕.๘(๒๙๕)	๖๘.๒(๒๑๔)	๖๒.๓(๑๕๔)	๖๒.๐(๕๐)
มี	๖๖.๑(๑๓๑)	๕๐.๐ (๑๔)	๖๔.๒ (๓๑)	๖๘.๔ (๕๓)	๖๓.๘ (๕๘)	๖๓.๖(๑๑)

ไม่ทราบอายุ ๓ ราย

ไม่ทราบจำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่ไปทำงานนอกบ้านที่มีรายได้ ๔ ราย

จำนวนตัวอย่างทั้งสิ้น ๘๘๑ ราย

ตารางที่ ๒๑

อัตราส่วนร้อยละของหัวหน้าครัวเรือนที่มีแบบแผนการสืบมรดกในอุดมคติแบบแบ่งใหญ่ๆทุกคนเท่ากัน จำแนกตามอายุ และฐานะทางเศรษฐกิจของครัวเรือน

ฐานะทางเศรษฐกิจของครัวเรือน	ทุกอายุ	๒๐ - ๒๙	๓๐ - ๓๙	๔๐ - ๔๙	๕๐ - ๕๙	๖๐ +
จน	๖๔.๙ (๓๘๕)	๖๒.๑ (๖๖)	๖๔.๙ (๑๓๖)	๖๙.๒ (๑๐๔)	๕๘.๑ (๖๒)	๗๖.๕ (๑๙)
ปานกลาง	๖๔.๙ (๔๔๙)	๕๙.๓ (๕๔)	๖๕.๔ (๑๒๙)	๖๙.๔ (๑๑๔)	๖๓.๘ (๑๐๕)	๕๖.๘ (๓๙)
ดี, ก่อนขาด	๖๙.๖ (๑๑๕)	๗๙.๘ (๙)	๘๒.๖ (๒๓)	๖๙.๕ (๓๖)	๕๘.๑ (๓๑)	๓๓.๓ (๖)
ไม่ทราบ	๗๖.๖ (๕๑)	๕๑.๐ (๖)	๗๑.๐ (๒๐)	๕๐.๐ (๘)	๘๕.๙ (๑๔)	ก* (๓)

ก* จำนวนตัวอย่างน้อยกว่า ๕ ราย

ไม่ทราบอายุ ๓ ราย

จำนวนตัวอย่างทั้งสิ้น ๙๙๑ ราย

ตารางที่ ๒๒

อัตราส่วนร้อยละของหัวหน้าครัวเรือนที่มีแบบแผนการสืบมรดกในอุดมคติแบบแบ่งให้บุตรทุกคน
เท่ากัน จำแนกตามอายุและการมีหนี้สิน

การมีหนี้สิน	ทุกอายุ	๒๐ - ๒๙	๓๐ - ๓๙	๔๐ - ๔๙	๕๐ - ๕๙	๖๐ +
ไม่มี	๖๗.๒(๖๕๓)	๖๖.๓(๘๙)	๖๗.๘(๑๘๓)	๖๙.๑(๑๘๓)	๖๓.๖(๑๕๑)	๖๑.๗(๔๗)
มี	๖๒.๗(๓๑๑)	๕๖.๑(๔๑)	๖๕.๓(๑๑๘)	๖๔.๖(๘๒)	๕๘.๗ (๕๗)	๖๑.๕(๑๓)

ไม่ทราบอายุ ๓ ราย

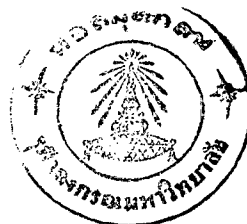
ไม่ทราบภาวะหนี้สิน - ราย

จำนวนตัวอย่างทั้งสิ้น ๙๖๗ ราย

ที่มีหนี้สินมีแบบแผนการสืบมรดกในอุดมคติเป็นแบบแบ่งให้บุตรทุกคนเท่ากัน เป็นอัตราส่วน
ร้อยต่ำกว่าผู้ไม่มีหนี้สินเสมอ ทั้งในการพิจารณาระดับอายุประกอบด้วย หรือจะพิจารณา
เฉพาะค่านภาวะหนี้สินอย่างเดียว

ค. ปัจจัยทางสังคม

ปัจจัยทางสังคมที่นำมาศึกษา คือ ระดับการศึกษาของหัวหน้าครัวเรือน ผู้มีการ
ศึกษาค่า อาจจะมีแบบแผนการสืบมรดกในอุดมคติเป็นแบบแบ่งให้บุตรทุกคนเป็นอัตราส่วน
ร้อยต่ำกว่าผู้มีการศึกษาสูง เพราะมองในแง่ความยุติธรรมในการแบ่งทรัพย์สินแล้ว ผู้มี
การศึกษาสูงอาจจะมีมากกว่า จากตารางที่ ๒๓ แสดงให้เห็นว่าระดับการศึกษามีได้มีผล
ทำให้มีความแตกต่างในแบบแผนการสืบมรดกในอุดมคติ ทั้งในการพิจารณาระดับการศึกษา
เพียงด้านเดียว และเมื่อนำปัจจัยด้านอายุมาพิจารณาประกอบด้วย

ตารางที่ ๒๓

อัตราส่วนร้อยละของหัวหน้าครัวเรือนที่มีแบบแผนการสัมภรคในอุดมคติเป็นแบบแบ่งให้บุตรทุกคนเท่ากัน
จำแนกตามอายุ และระดับการศึกษาของหัวหน้าครัวเรือน

ระดับการศึกษา ของหัวหน้าครัวเรือน	ทุกอายุ	๒๐ - ๒๙	๓๐ - ๓๙	๔๐ - ๔๙	๕๐ - ๕๙	๖๐ +
อ่านเขียนไม่ได้	๖๓.๑ (๑๘๓)	๖๐.๐ (๑๐)	๖๒.๘ (๔๓)	๖๖.๓ (๕๒)	๕๙.๓ (๖๒)	๖๖.๓ (๓๐)
อ่านเขียนได้แต่ไม่จบชั้น ป. ๔	๓๖.๖ (๒๒๖)	๕๖.๓ (๑๖)	๓๖.๖ (๕๑)	๘๐.๐ (๓๐)	๖๙.๙ (๓๓)	๓๕.๐ (๑๖)
จบชั้น ป. ๔ แต่ไม่จบชั้น ป. ๓	๖๓.๖ (๕๕๕)	๖๒.๖ (๑๐๓)	๖๓.๑ (๒๐๖)	๖๔.๖ (๑๕๑)	๕๘.๓ (๓๕)	๓๓.๘ (๑๖)
จบชั้น ป. ๓ และสูงกว่า	๕๕.๐ (๒๐)	ก* (๒)	๕๑.๑ (๖)	๖๖.๓ (๙)	ก* (๒)	-

ก* จำนวนตัวอย่างน้อยกว่า ๕ ราย
ไม่ทราบระดับการศึกษา - ราย
ไม่ทราบอายุ ๑ ราย
จำนวนตัวอย่างทั้งสิ้น ๙๙๑ ราย